

Előterjesztés a Védőnői Szolgálat 2023. évi munkájáról szóló beszámoló elfogadására



A magyarországi közegészségügy fejlesztése során 1915-ben jött létre a Stefánia Szövetség, majd az utódja a Védőnői Szolgálat, azzal a céllal, hogy a várandósok és a gyermeket nevelő családok életének támogatásával biztosítsa az állam - a védőnői gondozás segítségével - a magzat és a gyermek egészséges fejlődését, ezzel egy egészségesebben élő nemzet megvalósulását.

A Védőnői Ellátás területi-, iskolai/ifjúsági, kórházi, valamint a Családvédelmi Szolgálat keretében valósítja meg feladatait, együttműködve a gyógyító-megelőző, oktatási és a szociális ágazat szakembereivel.

A védőnői ellátás alapja a prevenció. A védőnő két fő tevékenységével támogatja az egyének és a családok egészségnek megőrzését, a rendszeresen biztosított vizitek (családlátogatás) és a várandósok, gyermekek körében végzett egészségi állapot szűrések segítségével.

A védőnő fő tevékenysége a tanácsadás módszerével végzett megelőzés, humánus szemléletű, segítő értékrend alapján végzett családközpontú gondozás, amelynek alapelemei: a segítségnyújtás és az elfogadás.

A védőnői ellátás meghatározó eleme az esélyegyenlőség biztosítása. A Védőnői Szolgálat arra törekszik, hogy az általa nyújtott ellátásokból senki ne maradjon ki, és az minden érintett számára elérhető, hozzáférhető legyen. E célok megvalósítása érdekében a Védőnői Ellátás központi költségvetésből finanszírozott, térítésmentes ellátást nyújt és a területi ellátási kötelezettsége alapján – azok körében, akik adott területen életvitelszerűen tartózkodnak – országos lefedettséggel működik.

A területi védőnők a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermekek óvodába, iskolába menetelénél vannak jelen a családéletében.

Az iskola-védőnői tevékenységet ellátók a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők megelőző iskola-egészségügyi ellátásában vesznek részt.

A területi védőnői ellátás

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004.(V. 21.) ESzCsM rendelet alapján területi védőnői ellátást az egészségügyi főiskolai karon védőnői oklevelet szerzett vagy azzal egyenértékűnek elismert oklevéllel rendelkező védőnő nyújthat. Védőnőt csak védőnő helyettesíthet.

1. A területi védőnő feladata:

a) a nővédelem, ezen belül

- aa) a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás,
- ab) az anyaságra való felkészülés segítése,
- ac) a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel;
- ad) a népegészségügyi célú méhnyakszűrés végzése;

b) 26/2014. (IV. 8.) EMMI rendelet a várandósgondozásról:

A méhen belüli várandósság megállapításáról szóló igazolás benyújtásával egyidejűleg a várandóst a lakóhelye vagy a tartózkodási helye szerint területileg illetékes védőnő gondozásba veszi. Ennek keretében:

- a) kiállítja és kiadja a várandósgondozási könyvet,
- b) nyilvántartásba veszi a várandóst a területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V. 21.) ESZCSM rendelet (a továbbiakban: Ter.véd.r.) 7. számú melléklete szerinti Várandós nyilvántartó és Várandós anya törzslapja dokumentumok vezetésével,
- c) elvégzi a 2. melléklet 1. pontja alapján a szükséges vizsgálatokat és azokat a várandósgondozási könyvben dokumentálja,
- d)* tájékoztatást nyújt a várandós részére a várandósgondozás folyamatáról, a kötelező vizsgálatokról, az őt a várandóssága okán megillető szociális kedvezményekről, a kedvezményeket biztosító intézményekről, szervezetekről, szükség szerint a munkavédelemről szóló törvény várandósokra vonatkozó előírásairól,
- e) tájékoztatja a várandóst a várandósság alatt követendő egészséges életmódról, különös tekintettel a dohányzás, az alkohol- és kábítószer fogyasztás várandósságra gyakorolt káros következményeiről,
- f)* szükség szerint tájékoztatja a várandóst a dohányzásról, az alkohol- és kábítószer fogyasztásról történő leszokást támogató programokról és alkalmazza a minimális intervenció szakmai irányelvben foglalt módszerét,
- g)* tájékozódik a várandós szociális, családi és munkakörülményeiről, valamint
- h)* rögzíti a várandósgondozási könyvben
- ha) az 1. § (2) bekezdése szerinti igazolás vagy az annak alapját képező szakorvosi lelet alapján a várandóssági hét meghatározását és a rizikó-besorolást, és

hb) a várandós gondozására területi ellátási kötelezettséggel rendelkező egészségügyi szolgáltató nevét, címét.

(2)* A védőnő a várandósgondozási könyvben és az általa vezetett dokumentumokban rögzíti, hogy az (1) bekezdés *d)* pontjában előírt, kötelező vizsgálatokról szóló tájékoztatást a várandósna megadta. A várandós aláírásával igazolja, hogy a tájékoztatást megkapta.

c) a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;

d) a 0-6éves korú gyermekek gondozása, ennek során

*da)** a törvényes képviselővel előzetesen egyeztetett gondozási terv alapján a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,

*db)** az újszülöttek, a koraszülöttek, a kissúllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt saját kompetencia keretében fokozottan gondozott vagy már jelzést igénylő veszélyeztetett csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének fokozott figyelemmel kísérése és segítése,

*dc)** a szoptatás és az anyatejes táplálás fokozott figyelemmel kísérése, az anyatejjel való táplálás ösztönzése különösen az első 6 hónapban, az anya tanítása a szoptatás helyes technikájára, a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira; fokozott figyelemmel minden korcsoportban az életkornak, egészségi állapotnak és fejlettségi szintnek megfelelő táplálásra és táplálási nehézségekre,

*dd)** a külön jogszabály szerinti, 0-4 napos életkorban elvégzendő szűrővizsgálatok meglétének ellenőrzése, a törvényes képviselő tájékoztatása az életkorhoz kötött - külön jogszabályban meghatározott -

kötelező vizsgálatokról és az észlelt eltérésről a házi gyermekorvos, illetve a házi orvos (a továbbiakban együtt: házi orvos) írásban történő értesítése, *de*) a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele, *df*) a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek otthoni ápolására, *dg*) az egészségi ok miatt fokozott gondozást igénylő, a krónikus beteg, a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 4. §-ának *a*) pontja szerinti fogyatékossgal élő, valamint a magatartási zavarokkal küzdő gyermek és családja életviteléhez segítségnyújtás és tanácsadás együttműködve a házi orvossal és szükség esetén más illetékes szakemberekkel, *dh*) a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése a külön jogszabályban, módszertani levélben foglaltak szerint;

e) az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint;

f) az oktatási intézménybe nem járó otthongondozott tanköteles korú gyermek gondozása;

g) családgondozás keretében,

ga) a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához,

gb)* soron kívüli családlátogatás végzése a nevelési-oktatási intézményt ellátó védőnő írásbeli jelzése alapján,

gc)* a család-és gyermekjóléti szolgálat, a fővárosi és vármegyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala és a házi orvos, házi gyermekorvos írásos értesítése, ha a várandós anya, a korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen kiskorú gondozója és törvényes képviselője a védőnővel nem működik

együtt az *a)-d)* pontban meghatározott feladatai ellátása során, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
gd) figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,
ge) tájékoztatás az állami, civil karitatív családtámogatási formákról és lehetőségekről,
*gf)** tájékoztatás a gyermek jogairól, az egészségügyi ellátáshoz való jogairól és a törvényes képviselő ez irányú feladatairól, kötelezettségeiről,
*gg)** a gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységéről évente írásos tájékoztató készítése az illetékes gyermekjóléti szolgáltató számára, és másolatának megküldése a szakfelügyeletet ellátó vezető védőnő részére,
*gh)** részvétel a gyermekjóléti szolgálat éves tanácskozásán, eseti megbeszélésein,
*gi)** szükség esetén, felkérésre - illetékességi körén kívüli körzetben - eseti gyámság ellátása;

h) az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A 0-6 éves korú gyerekek védőoltása orvossal tartott tanácsadáson történik. A védőoltások beadását dokumentálni kell, havonta oltási jelentést kell küldeni a területileg illetékes Járási Népegészségügyi Szolgálathoz, illetve a változásjelentés (el- és beköltözések) és a 2 hónapon túli oltáselmaradások is jelentendők.

További jelentések:

Évente egyszer: szöveges jelentés, súly szerinti jelentés, gyermekvédelmi jelentés, területi védőnő által évente egyszer jelentendő adatok köre, védőnői jelentés összesítője, iskola egészségügyi jelentés, veszélyes hulladék.

Negyed évente: pediculosis (tetvességi) vizsgálat jelentése.

Szükség esetén: jelentés a csecsemő halálozásáról és halvaszületéséről, illetve szülés előtt álló várandósok létszámáról (pl. téli felkészülésnél). Menekültek ellátásával kapcsolatos jelentés.

Rendszeresen történnek ellenőrzések is a védőnői tanácsadóban.

2023. májusában Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Szerencsi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának vezető védőnője vizsgálata az életkorhoz kötött kötelező, területi védőnői szűrővizsgálatok teljesülését.

2023. szeptemberében B-A-Z Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Osztálya tartott ellenőrzést 3 védőnői körzetben oltóanyag tárolás és oltási nyilvántartás körében személyesen.

Tevékenységet meghatározó törvények, rendeletek:

Törvények:

1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról

1992. évi LXXIX. törvény a magzati élet védelméről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

1997. évi XLVII. törvény az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

1998. évi LXXIV. törvény a családok támogatásáról

2015. évi CXXIII. törvény az egészségügyi alapellátásról

Kormányrendeletek:

223/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet a családok támogatásáról szóló

1998. évi LXXXIV. törvény végrehajtásáról 24. § (2) bekezdés a) pont

43/1999. (III. 3.) Korm. r. az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól 20.§ 21.§

96/2003. (VII. 15.) Korm. r. az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról

45/2007. (III. 20.) Korm. r. az egészségügyben dolgozók alap- és működési

nyilvántartásának vezetéséről

35/2011. (III. 21.) Korm. r. Az intézeten kívüli szülés szakmai szabályairól, feltételeiről és kizáró okairól Magyar Közlöny 2011/29 (III. 21.)

26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról

Egészségügyi ágazati rendeletek:

49/2004.(V. 21.) ESzCsM r. a területi védőnői ellátásról

51/1997. (XII. 18.) NM r. a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról

62/1997. (XII. 21.) NM r. az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezelésének egyes kérdéseiről

18/1998. (VI. 3.) NM r. a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről

60/2003. (X. 20.) ESzCsM r. az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről

26/2014(IV.8) EMMI rendelet a várandósgondozásról

Helyi sajátosságok

Sátoraljaújhely városban 2021 szeptemberéig 8 védőnői status volt. Ezt követően a létszám csökkenése miatt a két iskolavédőnői status összevonásra került, aminek következtében másfél védőnői status maradt. Ezt a feladatot Nyíriné Gecse Szilvia és Al-Hagné Móricz Anita látta el.

Megoszlása 2 iskolai védőnői és 6 vegyes körzet, amely magába foglalja a területi védőnői és iskola egészségügyi feladatok ellátását egyaránt.

Sátoraljaújhely I. körzet: Lukács Márta + Árpádházi Szent Margit Általános Iskola

Sátoraljaújhely II. körzet: Mátraházi Hajnalka (2024.04.28-ig)+ Petőfi Sándor Református Általános Iskola. Al-Hagné Móricz Anita 2024.06.01.- től

Sátoraljaújhely III. körzet: Nagy Márta+Deák úti Általános Iskola

Sátoraljaújhely IV. körzet: Bakk Nikoletta+ Kazinczy F. Általános Iskola „A” osztályai.

Sátoraljaújhely V. körzet Laczkó-Németh Csenge+ Szlovák Nemzetiségi Ált. Isk.+Kazinczy Ált. Isk. „B” osztályai.

Sátoraljaújhely VI. körzet: Török Andrea.+ Jókai Mór Ált. Isk.

A várandós tanácsadásokban nem volt jelentős eltérés.

A védőnői tanácsadóban a maszk használat és a kézfertőtlenítés kötelező, kivéve a csecsemőknek és kisgyermekeknek. A tanácsadóban minimalizáltuk a váróban egyszerre tartózkodó személyek/ családok számát. Kértük, hogy lehetőség szerint egy gyermekkel csak egy kísérő érkezzen, a váróhelyiségben tartsanak legalább 1,5 métert a nem egyháztartásban élők. A használati tárgyakat, bútorzatot folyamatosan fertőtlenítettük. Figyeltünk a rendszeres szellőztetésre. 2020. szeptemberétől időpontos rendszert vezettünk be, hogy kerüljük a nagyobb tömörülést.

A védőnői munkája nehezített, hiszen külön foglalkozni kell az időpontokkal, a tanácsadások közötti szellőztetéssel, fertőtlenítéssel.

Mivel az egészségügyi intézményekben kötelező volt a szájmaszk használata, a kéz-, környezet- és eszköz fertőtlenítés a szakembereknek és a gondozottaknak. Hiányzott a normál emberi kontaktus, a kézfogás, a mosolyok. A gyerekek is félve léptek be egy fertőtlenítő szagban úszó helyiségbe, ahol egy maszkos személy fogadja őket, akihez hiába jár esetleg évek óta, lehet, hogy fel sem ismeri, ez pedig megnehezítheti a gyermekek vizsgálatát, mert bizonytalanok, bezárkóznak és nem együttműködők.

Mindenki nagyon várta, hogy a dolgok többnyire visszaálljanak a rendes kerékvágásba, mert a járvány nagyon megnehezítette a kapcsolattartást, a kikapcsolódást, a személyes kommunikációt és ismerkedést.

Tapasztalatunk szerint a korlátozások bevezetése után a családokkal továbbra is szoros maradt a kapcsolatunk, hiszen a gondozottak számára nagy megnyugvást jelentett ebben a mindenki számára kétségekkel és bizonytalansággal teli időszakban, hogy van egy lakóhelyükön működő egészségügyi szakember, akivel közvetlen, napi szintű kapcsolatban vannak.

A 2021.06.24-én kapott iránymutatás alapján védőnői családlátogatás már végezhető lett, ha a családban nem volt Covid-19 fertőzés szempontjából gyanús, valószínűsített vagy megerősített esetdefinícióba sorolható személy,

erről előzetesen tájékozódás szükséges. Családlátogatások során a védőnők szájmazskot használnak és a kézmosást és kézfertőtlenítést minden családnál végez.

Sátoraljaújhelyben a 0-7 év közötti kisgyermek számának csökkenése.

| Év | December 31. 0-7 évesek száma |
|------|-------------------------------|
| 2020 | 885 fő |
| 2021 | 860 fő |
| 2022 | 837 fő |
| 2023 | 775 fő |

Várandósok gondozása

A tanácsadás az egyik legfontosabb tényező a terhesgondozásban. A védőnő a várandósság kezdetétől folyamatos, egyéni és célzott gondozást végez az anya és fejlődő magzata egészsége érdekében.

A várandós anya szociális válsághelyzete: olyan családi, környezeti, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a magzati fejlődést, a gyermek egészséges megszületését.

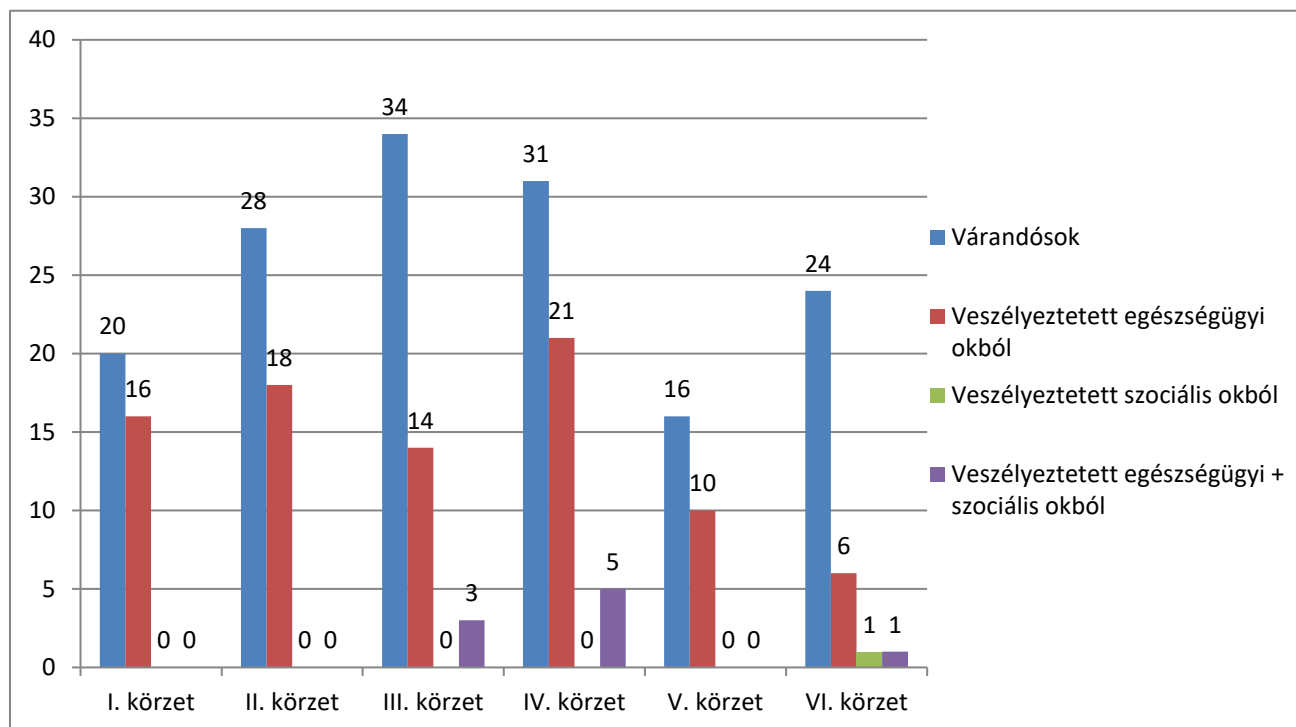
A gyermekjóléti szolgálat és az illetékes védőnő haladéktalanul tájékoztatják egymást, ha a várandós anya szociális válsághelyzetben van. Tapasztalatunk szerint a várandósanyáknál a válsághelyzet legtöbbször a rossz szociális körülményekből adódik.

A várandósok felkészítést kapnak a szülésre, az újszülött fogadására és a csecsemő gondozására. Az állami anyasági támogatás kifizetéséhez szükséges igazolásokat mi adjuk ki.

A gyermekágyas anyákat szülés után hat hétig kell gondozni, ezt követően fontos a gyermekágyas utóvizsgálat a későbbi szövődmények és nem kívánt

terhesség elkerülése érdekében. Az anyák felvilágosítást kapnak a korszerű fogamzásgátlás lehetőségeiről, illetve szükség esetén felmérjük egy kérdőív segítségével a gyermekágyi depresszióra való hajlamot.

Várandósok száma 2023-ban körzetenként (összesen: 153 fő)



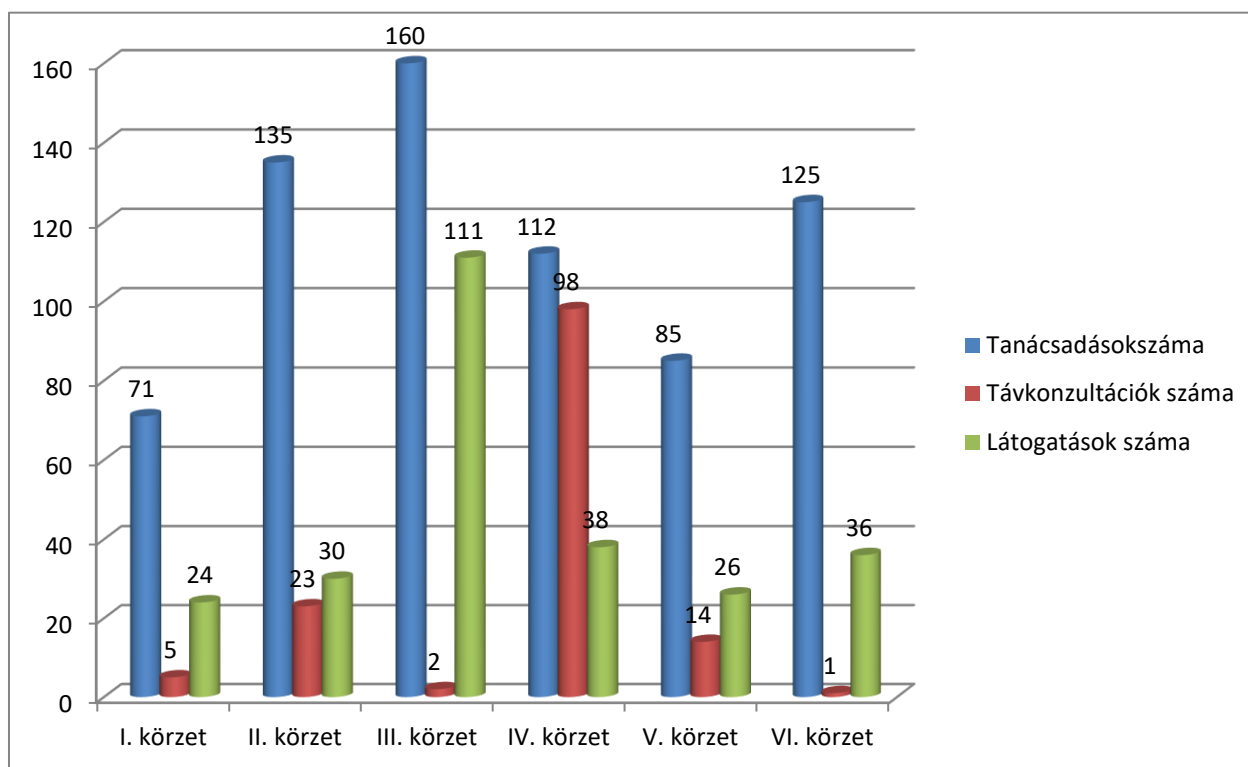
A szakmai felügyelet tapasztalata, hogy a várandósok gondozása az érvényben lévő protokollok, szakmai szabályok, rendeletek figyelembe vételével zajlik. Panasz várandósok gondozásával kapcsolatban nem érkezett.

Fiatalkorú várandósok 2023 évben:

Várandósgondozásra jelentkező 14 év alatti nem volt Sátoraljaújhelyben, 18 év alatti 3 fő volt (17 éves: 2 fő, 16 éves: 1 fő).

| Fiatalkorú várandósok | 14 év alatt | 18 év alatt |
|-----------------------|-------------|-------------|
| 2020: | 0 | 5 |
| 2021: | 0 | 7 |
| 2022: | 0 | 3 |
| 2023: | 0 | 3 |

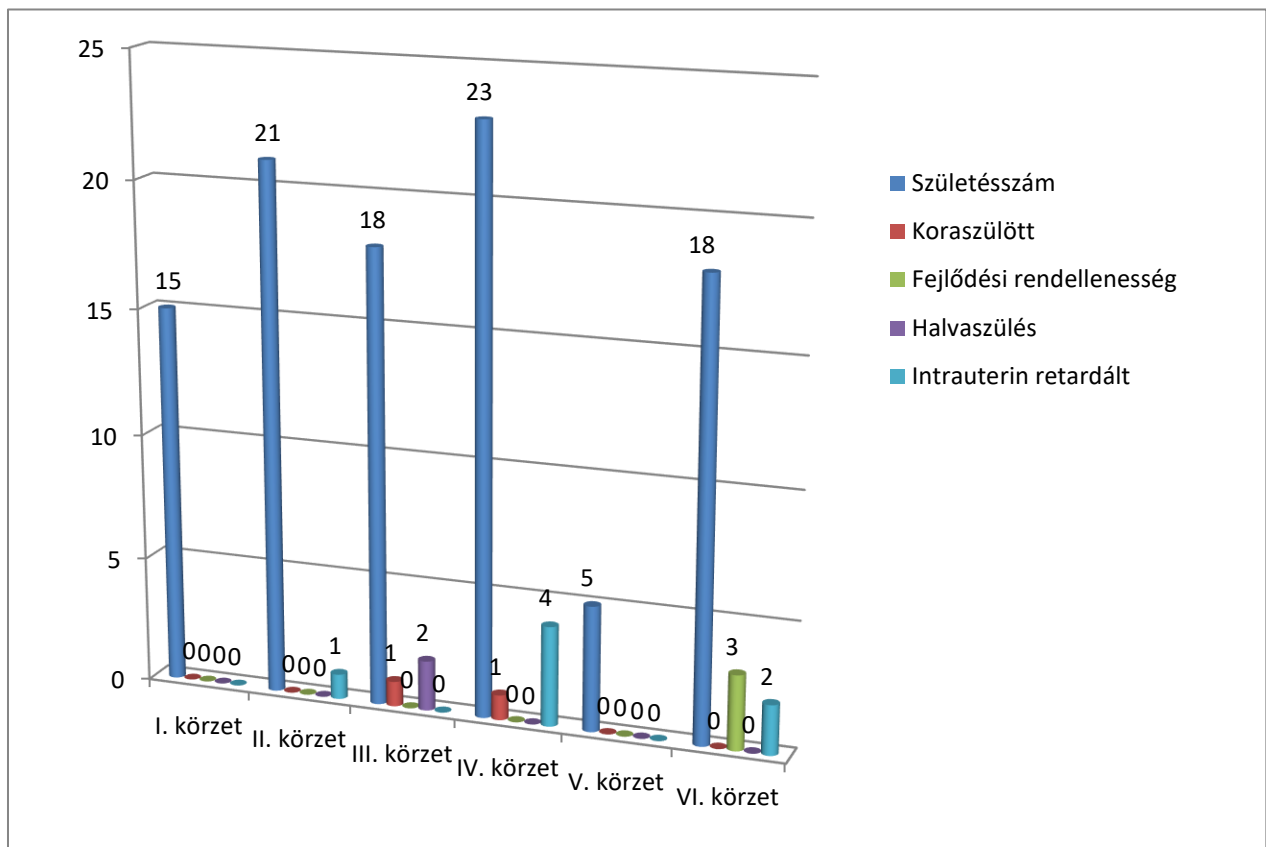
**2023-ban várandós tanácsadáson megjelentek száma (Össz: 688 fő),
távkonzultációk (össz:143) és látogatások száma (össz:265) körzetenként**



| összes várandós száma: | |
|-------------------------------|---------------|
| 2020: | 192 fő |
| 2021: | 190 fő |
| 2022: | 188 fő |
| 2023: | 153 fő |

Csecsemők gondozása

Születések száma 2023-ban (összesen: 100 fő)



Ismeretes, születéstől 6. hetes korig, mint újszülött kor megnevezés szerepel, 6 hetes kortól-a 12. hónapbetöltéséig csecsemőkor.

A csecsemőket újszülött korban hetente (6x), majd később legalább havonta meg kell otthonában látogatni, illetve szükség szerint.

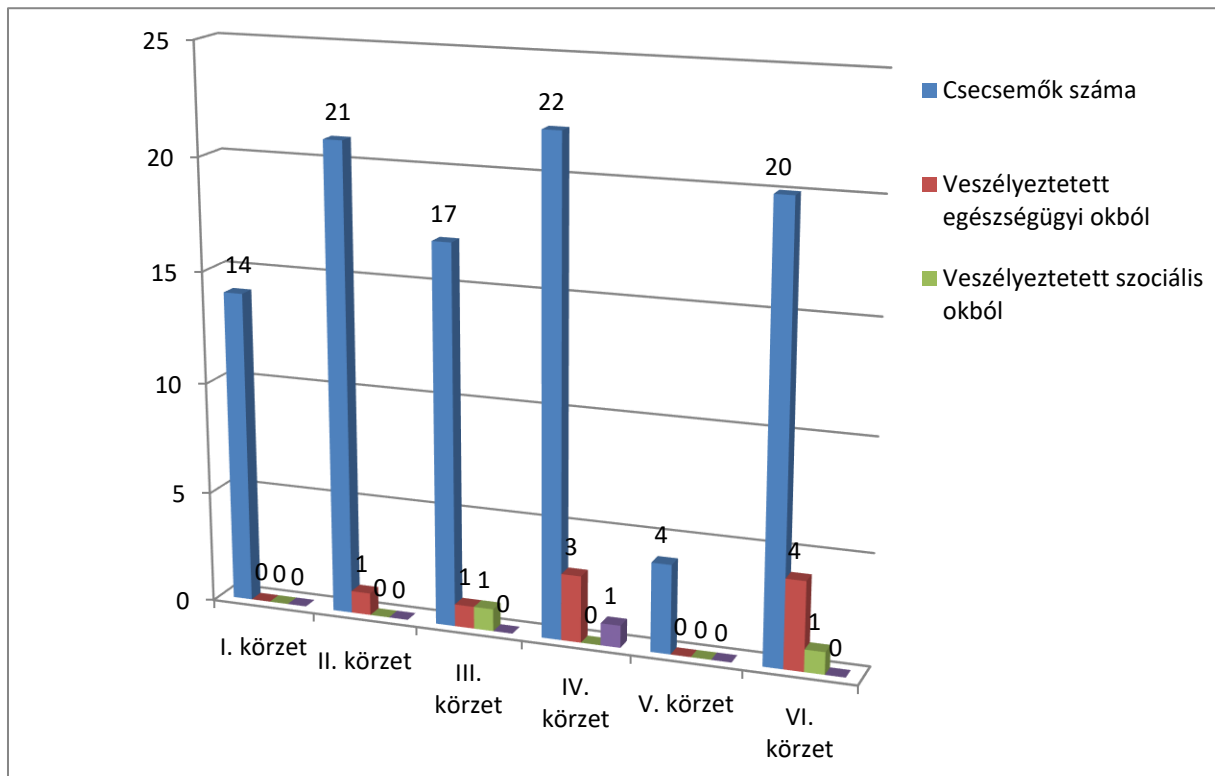
Helyettesített körzetnél ez a 6. hét után, kötelező védőoltások és szűrővizsgálatok előtt kötelező a látogatás (1,2,3,4,6,9,12.hónapokban.), és fokozott gondozás esetén szükség szerint gyakrabban.

A csecsemők státuszvizsgálatai 1,2,3,4,6 és 9 hónapos korban történnek, kötelező védőoltásaik 2,3 és 4 hónapos korban.

| | Csecsemő száma: | koraszülött: | Fejlődési rendellenesség: | Halálozás: |
|-------|-----------------|--------------|---------------------------|------------|
| 2020: | 112 | 10 | 3 | 1 |
| 2021: | 132 | 16 | 6 | 2 |
| 2022: | 124 | 14 | 2 | 1 |
| 2023: | 100 | 2 | 4 | 2 |

Fejlődési rendellenesség 2023-ban veseprobléma és törpenövés volt.

Csecsemők száma 2023. december 31-én (összesen:98 fő)



A születések száma továbbra is csökken, de a 2017 szeptember óta bevezetett gyakoribb szűrővizsgálatok miatt jelentősen megnövekedett az egy gyermekre fordított gondozási idő.

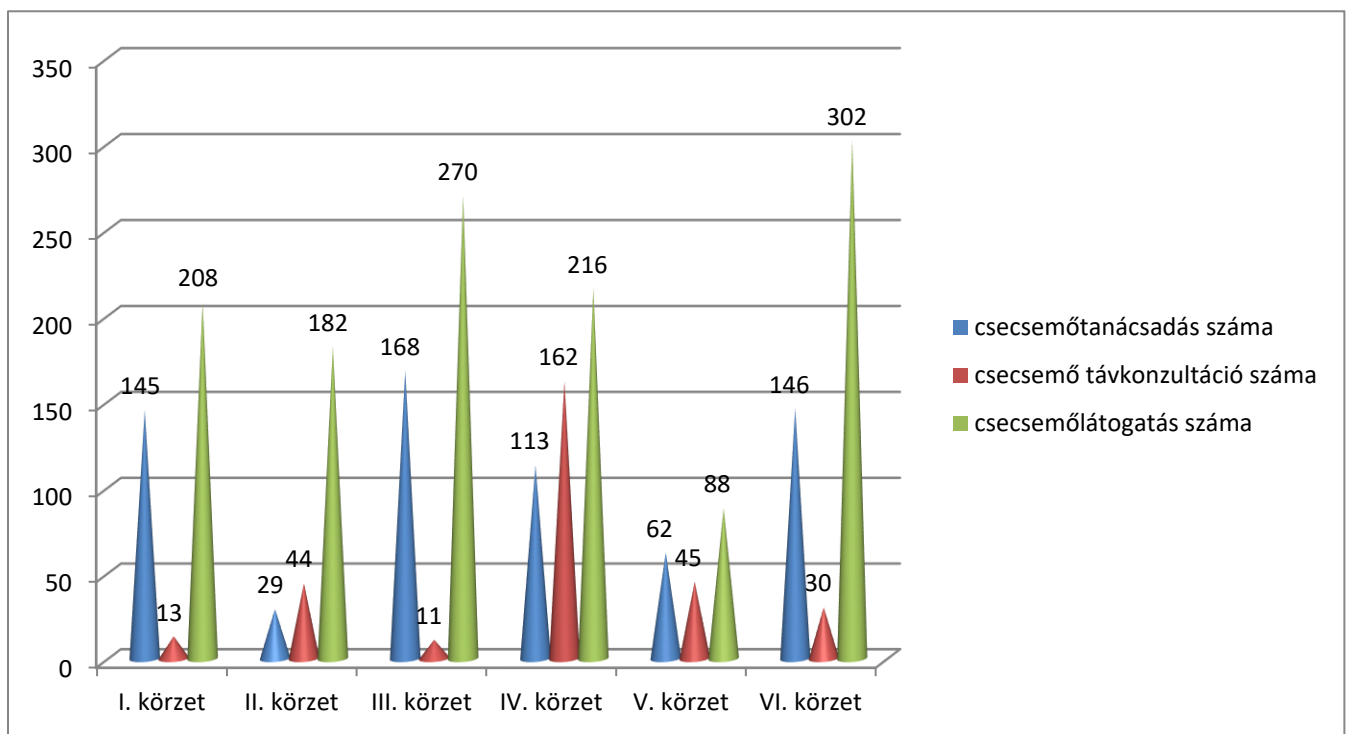
A gondozást és a látogatások számát nagyban befolyásolja, hogy a csecsemők közül hány veszélyeztetett van. A védőnők a munkájuk során a csecsemők gondozásánál is az érvényben lévő protokollokat, szakmai szabályokat, rendeleteket alkalmazzák.

A gondozás sikerét nagyban befolyásolja a családok anyagi helyzete, illetve a szülők, gondviselők gondossága, együttműködési készsége. (pl. védőoltásra elviszi e első idézésre).

A csecsemők és kisgyermek tanácsadása 3 gyermekorvossal történik, egy héten háromszor 2 órában. A körzet gyermekorvosai és asszisztenseikkel hatékony munkakapcsolat alakult ki. Köszönjük a munkájukat!

Ezenkívül minden védőnő rendelkezik fogadóórával, amikor önálló védőnői tanácsadás keretében foglalkozik a gyermekekkel.

2023-ban csecsemő tanácsadáson megjelentek száma (Össz:663 fő), távkonzultációk (össz:305) és látogatások száma (össz:1266) körzetenként



1-3 éves gyermekek gondozása

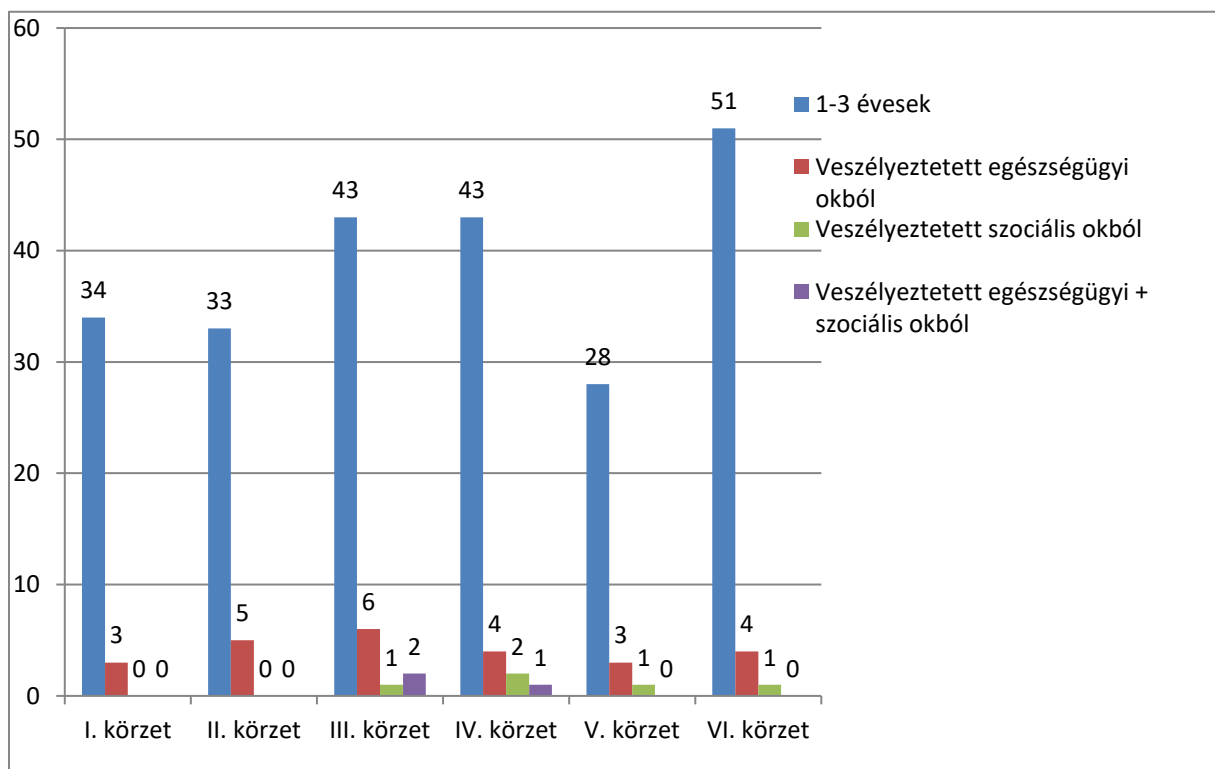
A gondozásuk során kötelezően felajánlható látogatások a következő képen alakulnak:

Évente legalább hat alkalommal, és fokozott gondozás esetén szükség szerint.

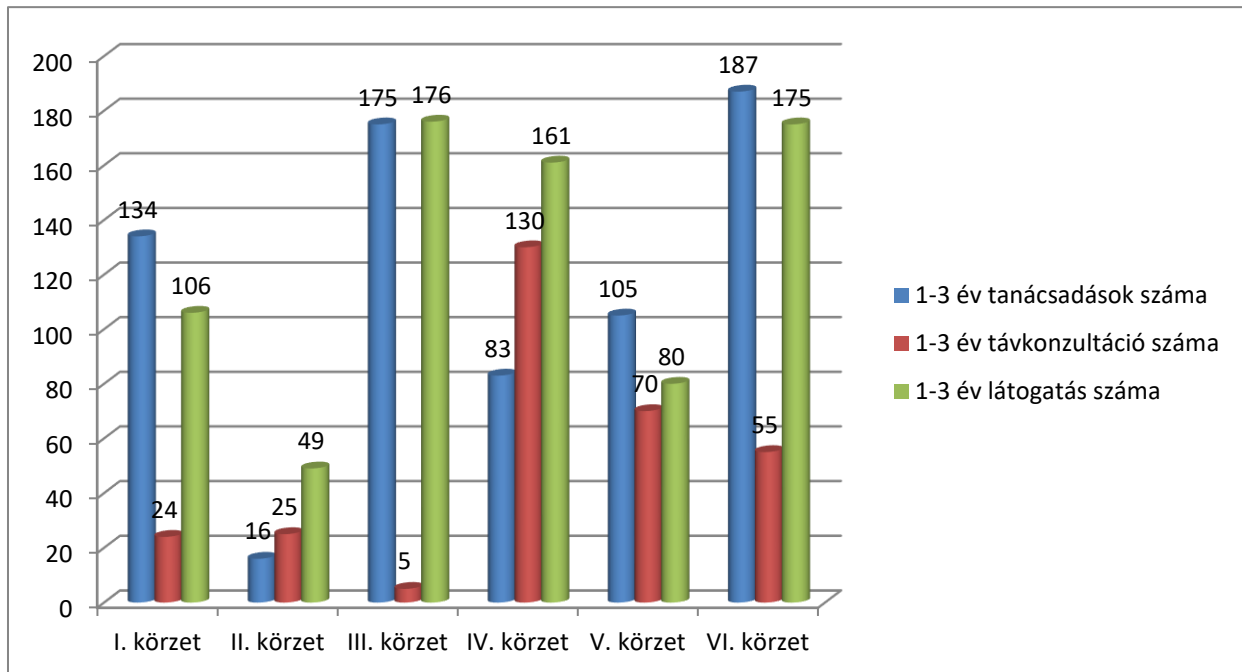
Helyettesített körzetben évente a kötelező védőoltások illetve a státuszvizsgálatok előtt. 15.hó, 18.hó, 2 és 3 éves kor, és fokozott gondozás esetén szükség szerint illetve jelzés alapján.

Az 1-3 évesek státuszvizsgálatai: 12 hónapos korban - eltérés esetén 15 hónaposan korban is-, 18 hónaposan, 2 évesen - eltérés esetén 2,5 évesen is- és 3 évesen történnek. Kötelező védőoltásaikat 12, 13,15,16 és 18 hónapos korban kapják.

1-3 éves gyermekek száma 2023. december 31-én (összesen:232 fő)



**2023-ban 1-3 éves tanácsadáson megjelentek száma (Össz:700 fő),
távkonzultációk (össz:309) és látogatások száma (össz:747) körzetenként**



3-6 éves gyermekek gondozása

3 éves kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig

A gondozást itt már befolyásolja az is, hogy a gondozott jár- e már közösségbe, vagy nem.

Jár: családlátogatás gyakorisága, évente legalább 2 alkalommal, beiskolázás előtt kötelezően, és fokozott gondozást igénylők esetében plusz szükség szerint.

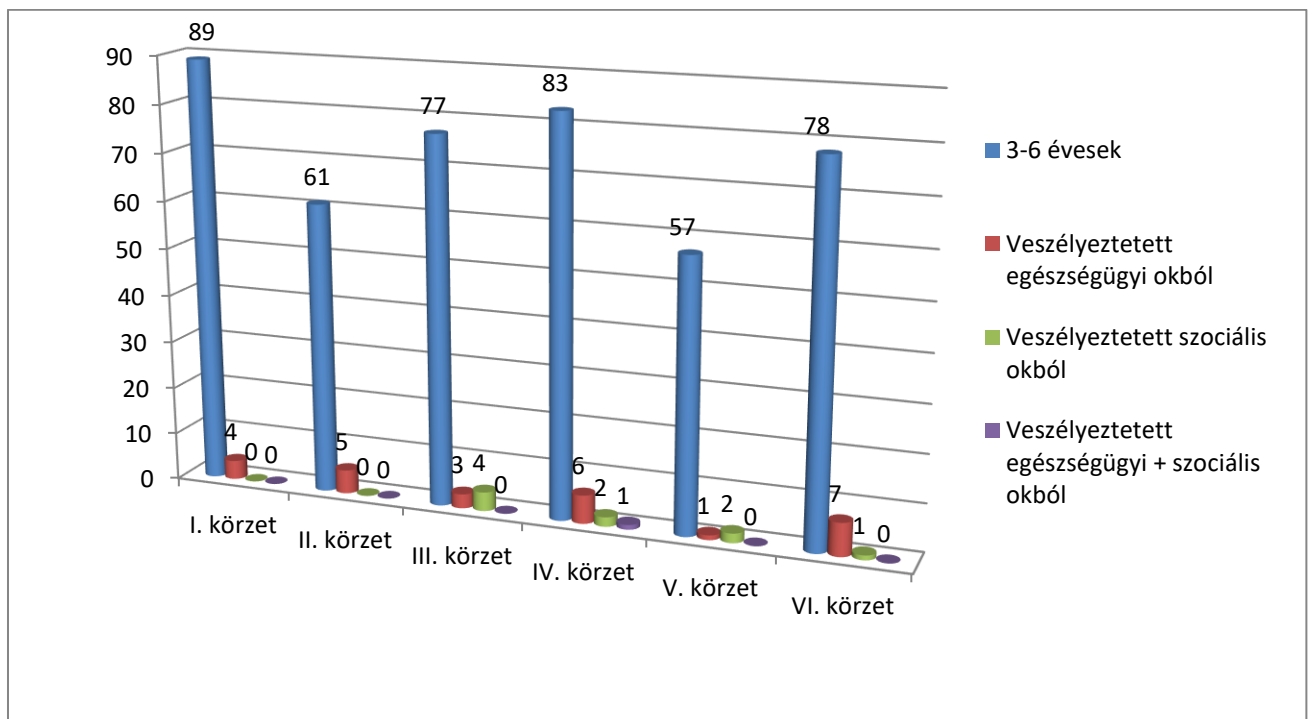
Helyettesített körzet: szűrővizsgálatok alkalmával és fokozott gondozás esetén plusz igény szerint

Nem jár: évente legalább 4 alkalommal, beiskolázás előtt kötelezően és fokozott gondozást igénylők esetén plusz igény szerint.

Helyettesített körzet: szűrővizsgálatok alkalmával és fokozott gondozás esetén plusz igény szerint

A 3-6 évesek státuszvizsgálatai: 3,4,5 és 6 éves korban történik, továbbá 7 évesen, ha az életkor betöltéséig nem kezdi meg az iskolai tanulmányait. Kötelező védőoltásuk 6 éves korban történik.

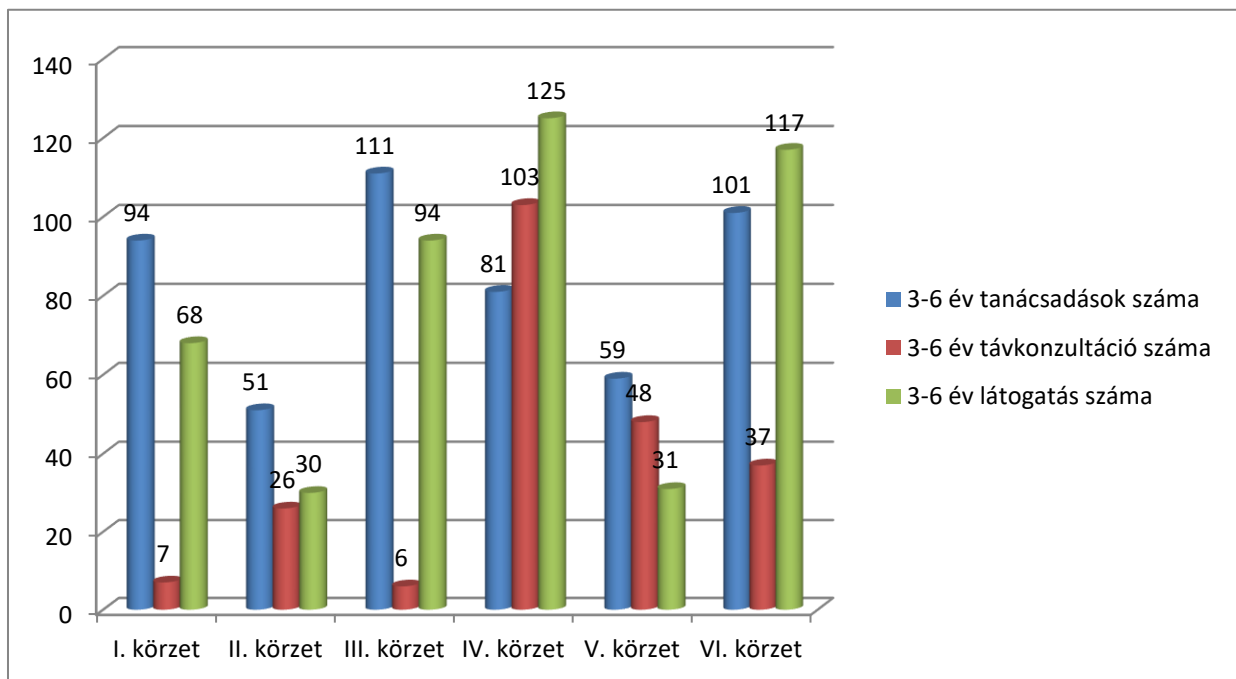
3-6 éves gyermekek száma 2023. december 31. (Összesen:445 fő)



A városban a 3 éven felüli gyermekek már óvodába járnak, így a védőnők az otthonukban ritkábban találkozhatnak velük.

A gondozást befolyásolja, hogy az óvodai szűrővizsgálatok megszűntek, az ilyen korú gyermekek szűrővizsgálata a szülő jelenlétében a tanácsadóban történik önálló védőnői tanácsadás keretében.

**2023-ban 3-6 éves tanácsadáson megjelentek száma (Össz: 497 fő),
távkonzultációk (össz: 227) és látogatások száma (össz: 465) körzetenként**



Oktatási intézménybe nem járó tanköteles korú gyermek gondozása

Az egész város területéről ilyen gondozottat nem jeleztek a kolléganők.

Iskola-egészségügyi munka

I.védőnői körzet

Ellátott oktatási Intézmény: Árpádházi Szent Margit Általános Iskola

Összes ellátott iskolás : 234 fő

II .védőnői körzet

Ellátott oktatási intézmény: Petőfi Sándor Református Általános Iskola

Összes ellátott iskolás: 214 fő.

III. számú védőnői körzet

Ellátott oktatási Intézmény: Deák úti Óvoda, Általános Iskola,
Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást
Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény Összes ellátott iskolás: 90 fő

IV. számú védőnői körzet

Ellátott oktatási intézmény: Kazinczy Ferenc Általános „A”osztályai .

Összes ellátott iskolás: 187 fő

V. védőnői körzet

Ellátott oktatási intézmény: Magyar- Szlovák Kéttanítási Nyelvű
Nemzetiségi Általános Iskola és Kollégium .+ Kazinczy Ferenc
Általános B

Összes ellátott iskolás: 252 fő

VI. védőnői körzet

Ellátott oktatási intézmény: Kazinczy Ferenc Általános Iskola Jókai
Tagintézmény

Összes ellátott iskolás: 121 fő

Iskolai munka

Minden év szeptemberében az iskolát ellátó orvossal és az iskola igazgatójával egyeztetjük az adott tanévre az éves munkatervet, ezeket aláírásunkkal ellátjuk.

Oktatási intézményben a következő feladatokat látjuk el.

- Védőoltások szervezése.

Kötelező oltások: 6. osztályban kanyaró-mumpsz-rózsahimlő és torokgyík-tetanusz-acelluláris szamárköhögés elleni újraoltás. 7. osztályban Hepatitis-B (májgyulladás) elleni védőoltás.

Az oltásokkal kapcsolatos jelentést a kampányoltás befejezése után továbbra is az ÁNTSZ-be kell eljuttatni.

A 7. osztályos lányok már 2015-től részesülnek térítésmentesen a HPV elleni védőoltásban, mely a korábbi években a Humán papillomavírus 2 típusa ellen védett, 2018. szeptemberétől új oltóanyaggal 9 típus ellen nyújt védelmet.

A 7. osztályos fiúk 2020. szeptemberétől igényelhetik az oltóanyagot.

A HPV oltás csak szülői beleegyező nyilatkozat esetén adható be, ezt az aláírt nyilatkozatot a gyermek egészségügyi törzslapjába kell beletűzni.

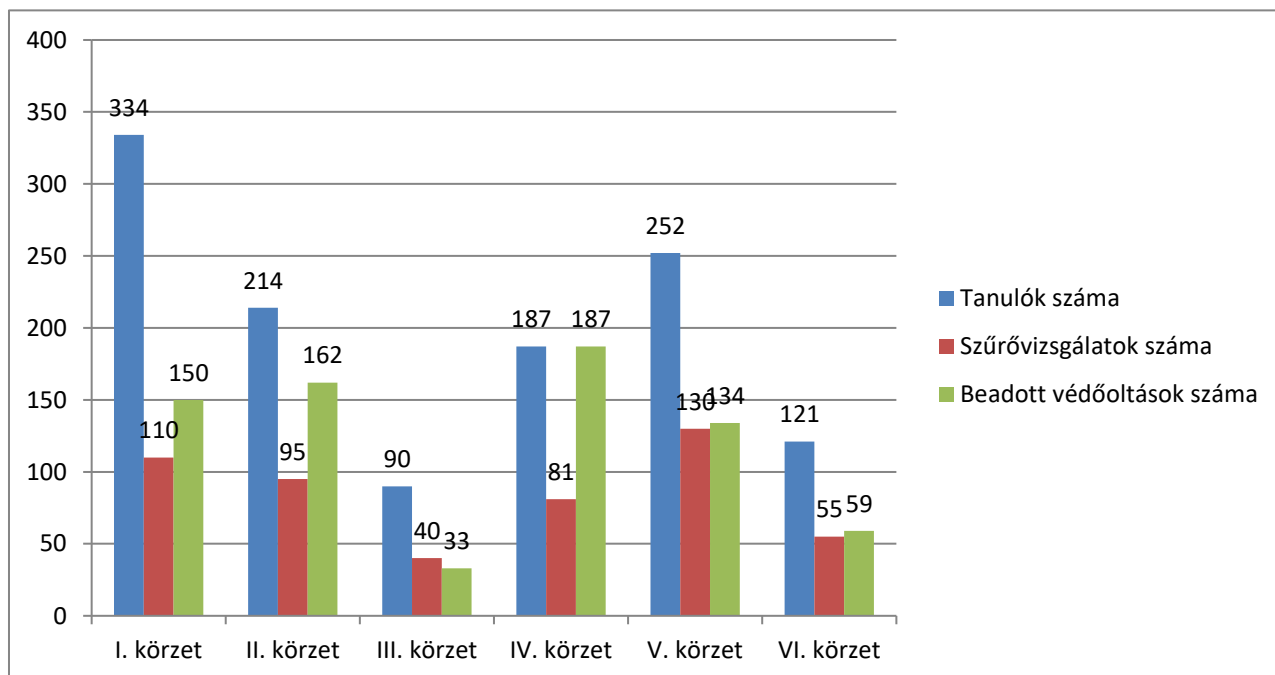
A HPV oltásról a jelentés elkészítése, valamint az OSZIR rendszerbe való rögzítés is a védőnő feladata.

- Szűrővizsgálatok (Érzékszervi, testi fejlettség, mozgásszervi, vizelet, vérnyomás, pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés nyomon követése.)
- Egészségfejlesztő előadások tartása, melyek osztályfőnöki óra keretein belül valósultak meg, az alábbi témaköröket foglalta magába:
 - Egészséges táplálkozás
 - Káros szenvedélyek
 - Személyi higiéné
 - Szexuális, családi életre felkészítés

Az iskolai előadások során különös hangsúly lett fektetve az egészséges táplálkozásra, káros szenvedélyek veszélyeire (drog, dohányzás, alkohol , túlzott cola és energiaital fogyasztás) ,szexuális felvilágosításra (nemi

betegségek , fogamzásgátlás). Serdülőkori hygieniára . Élősködők (tetvesség, rüh) megelőzése és kezelése.

2023-ban az iskolások létszáma (2023. október 1.) körzetenként (összes létszám: 1198 fő), szűrővizsgálatok száma (össz:511) és beadott oltások száma (össz.:725)



Az elvégzett vizsgálatok dokumentálása az iskolások egészségügyi törzslapján történik, illetve a Stefánia programban.

Elváltozás észlelése esetén orvos és a szülő vagy a törvényes képviselő tájékoztatása a további kivizsgálás szükségességéről. A kivizsgálást követően a leleteket kérjük a kiszűrt tanulóktól. Alapszűrő vizsgálatok elvégzése módszertani irányelvek szerint történik.

Köszönjük az együttműködést az intézmény vezetőinek, pedagógusainak!

Iskola-egészségügyi munka értékelése

A területen dolgozó védőnők feladata a városban az alapfokú oktatási intézmények ellátása is.

A kötelező szűrővizsgálatok megtörténtek, a kötelező védőoltásokat megkapták a tanulók.

Tisztasági vizsgálatok: sajnos sok oktatási intézmény úgy gondolja, hogy ez csak a védőnő feladata, konkrétan a tetű probléma.

Szeretném ismertetni, hogy a tetves személy ellátásával kapcsolatban a Johann Béla Országos Epidemiológiai Központ Módszertani levelének az előírása, mely tartalmazza az érvényben lévő jogszabályokat is.

1997. évi CLIV törvény az egészségügyről

73. § (2) bekezdés: az emberi test felszínén, illetve felhámjában élősködő ízeltlábúak irtásának, illetve a ruhanemű fertőtlenítésének tűrésére az érintett személy köteles.

18/1998 NM rendelet pedig többek között előírja: minden egészségügyi, szociális és oktatási dolgozó *(tehát nem csak a védőnő)*, aki az elvégzett vizsgálatok során tetvesség fennállását észleli, vagy arról hivatásának gyakorlása közben tudomást szerez köteles annak megszüntetéséről haladéktalanul gondoskodni. Ha tetvességet pedagógus észleli és abban az időben iskola-egészségügyi feladatot ellátó személy nincs az épületben, akkor a pedagógus kötelessége a tetvesség megszüntetése érdekében azonnal intézkedni.

A tetves gyermekek kezelése elsősorban a szülő feladata, kötelessége, ennek érdekében a tanuló osztályfőnökén keresztül tudatni kell a szülővel a tetvesség tényét és tájékoztatni kell a szükséges teendőkről

Ugyanezen rendelet előírja: a tetvesség elleni védekezésről, az ehhez szükséges anyagok és eszközök beszerzéséről (pl. tetűirtó szer), a költségek fedezéséről, valamint a szükséges rendszabályok és eljárások végrehajtásáról az érintett intézmény fenntartója köteles gondoskodni.

A védőnő feladata:

Alsó fokú oktatási intézményekbe, de indokolt esetben a középfokúban is év elején kötelező tetvességre irányuló vizsgálatok elvégzése. Negatív esetben ezt negyedévente kötelező megismételni. Pozitív

esetben az érintett csoportban kéthetente meg kell ismételni a vizsgálatot még két negatív eredmény nem születik, illetve haladéktalanul gondoskodni kell a megszüntetéséről.

Mint látható a tetvesség megszüntetésében a pedagógus, a szülő és a védőnő hathatós együttműködése nélkülözhetetlen.

Gyermekvédelemmel kapcsolatos védőnői feladatok bemutatása

A védőnők gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatait az EMMI Országos Tisztifőorvosi Feladatokért Felelős Helyettes Államtitkár által 2017. június 27.-én kiadott

Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnő gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre című iránymutatás szabályozza. A hatékony gyermekvédelem alapja a gyermek jogainak és érdekeinek érvényesítése, és az ehhez leginkább célravezető megoldás kialakítása.

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetése lehetővé teszi, hogy az egyéneket, családokat és különösen a gyermekeket veszélyeztető okok időben felismerésre kerüljenek. Az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a házi orvos, a házi gyermekorvos a jelzőrendszer tagjaként a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat is ellátnak.

A területi védőnőnek a családlátogatási, a tanácsadáson való megjelenési gyakoriságot úgy kell terveznie, szerveznie, egyeztetnie, hogy képes legyen egészségi és környezeti okból egyaránt a korai észlelő- és jelző feladatainak megfelelő ellátására. A jelzőrendszeri tagok - személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni, és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A család- és gyermekjóléti szolgálat a jelzéseket fogadja, és a veszélyeztetettség gyanújának megalapozottsága esetén a gyermek és a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.

-Tájékoztatás a védőnői ellátással kapcsolatban

-Egészségügyi és szociális anamnézis megismerése, felvétele

-Gondozási terv készítése, szükség esetén módosítása

A területi védőnőnek a családlátogatási és a tanácsadáson való megjelenési gyakoriságot úgy kell terveznie, szerveznie, egyeztetnie, hogy képes legyen egészségi és környezeti okból egyaránt a korai észlelő- és jelző feladatainak a megfelelő ellátására.

-A veszélyeztető tényezők/problémák, veszélyeztetettség felismerése

-Rizikótényező/probléma észlelése esetén a területi védőnő megvizsgálja, hogy az adott helyzet jelent-e közvetlen veszélyt a gyermekekre, családra, szükséges-e azonnali beavatkozás életük, testi épségük megóvása érdekében. Fenn áll-e a gyermek családban neveléséhez szükséges alapvető szükségletek biztosításának hiánya, vagy ez utóbbiak biztosítottak-e a felnőtt, cselekvőképes, illetve korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen személyek esetében.

-Rizikótényezők

Krízisre utaló jelek, anyagi, megélhetési problémák, lakhatási problémák, mentálhigiénés problémák, pszichés betegségek, szenvedélybetegség, függőség, a szülő nem működik együtt a védőnővel...stb

-A veszélyeztető tényezők/problémák, illetve a veszélyeztetettség jelzése.

A városban jelentősen csökkent a szociálisan veszélyeztetettek száma, mind a várandósok, mind a kisgyermekek körében, részben azért, mert a veszélyeztetettség megállapításánál saját hatáskörben történő veszélyeztetettség megállapítás nem vehető figyelembe, másrészt a kedvezményes ingatlan árak , illetve a Családi Otthonteremtési Kedvezmény miatt sokan vidékre költöztek.

Két hónapon túli oltás elmaradás esetén jelzünk az illetékes ÁNTSZ felé, szülői hanyagság esetén a Gyermekjóléti Szolgálat felé is.

A szülőkkel az utóbbi időben javult az együttműködés, szűrővizsgálatokra, oltásokra többnyire időben elhozzák a gyermekeket.

A védőnő és a gyermekjóléti szolgáltató együttműködését mind a 6 védőnői körzet rendszeresnek ítélte meg.

2023-ban 19 védőnői jelzés történt. 5 környezettanulmányt készítettük és 14 egyéb írásos tájékoztatót. Rendőrségi meghallgatásra 1 alkalommal került sor.

A védőnő feladata a Biztos Kezdet Házzal kapcsolatban:

*Tájékoztatni a ház meglétéről és az igénybe vétel lehetőségéről a 0-3 éves korú gyermekek szüleit, törvényes képviselőit

* különös tekintettel ajánlja azoknak a családoknak, ahol a gyermek fejlődése szempontjából ez szükséges, ezt rögzíti az egészségügyi dokumentációban.

*Havi rendszerességgel előre tervezetten látogatást tesz a házban, ilyenkor konzultál a gondozottjai fejlődéséről, csoportos egészségfejlesztő foglalkozást tart, team megbeszélésen tapasztalatot cserél. Védőnők egymásközi beosztása alapján minden héten más védőnő tesz látogatást a babaházban.

Ezeket dokumentálja a munkanaplóba és az éves jelentésben.

Közösségi egészségnevelés

Biztos Kezdet Házban egészségfejlesztő foglalkozás tartása

Szakmai továbbképzések

A védőnői hivatás végzéséhez elengedhetetlen a folyamatos továbbképzés, csak naprakész tudás birtokában vagyunk képesek teljeskörűen ellátni feladatainkat. Működési engedéllyel rendelkezünk, mely 5 éves periódusokra szól, ezen időszak alatt van egy meghatározott minimum pontszám melyet képzéseken való részvétel során kell megszerezni.

Adminisztráció

A védőnői munka szerves része a pontosan vezetett adminisztráció, ami a munka 1/3 részét képezi. Minden gondozott szerepel a nyilvántartásban, törzslapja van, amin szerepelnek adatai, oltásai, a látogatások és tanácsadások, szűrővizsgálatok alkalmával tapasztaltak. A számítógépes és papír alapú nyilvántartás van.

Egyéb feladatok 2022-ben:

- 2022. november 21-től elérhetővé vált az újszülötteknek az SMA- szűrés, amelyhez a Sátoraljaújhely Erzsébet Kórház újszülött osztálya is csatlakozott. Ehhez kapcsolódóan tájékoztatjuk a várandósokat, átadjuk az erről szóló brossúrát és a Szülői tájékoztató a veleszületett gerincvelői izomsorvadás Újszülöttkori szűrővizsgálatáról szóló tájékoztatót és a nyilatkozatokat, amelynek szükség esetén segítünk a kitöltésében.
- Sátoraljaújhely is részt vett az ukrán menekültek ellátásában. Több szakaszban történt a védőnői szolgálat részéről a Covid szűrésük is.
- A menekültek körében több várandós és kisgyermekkel lévő édesanya is érkezett, akiknek a gondozása a protokollnak megfelelően történt. (várandós gondozás, családlátogatások, védőoltások, status vizsgálatok).

Gyakorlati oktatás:

A szolgálat már 1998 óta fogad védőnőgyakornokokat, a kötelező főiskolai

gyakorlat letöltés céljából. A körzet (szülők, intézmények) kitűnőre vizsgázott vendégszeretetből, megkönnyítve az oktatómunkámat.

Egyéb feladatok:

A használt gyerekruhák és adományok közvetítésében a szolgálat továbbra is részt vesz, hogy az olyan rászoruló családok is hozzá juthassanak támogatáshoz, akik nagyon rászorultak, de szeméremből nem kérnék.

Védőnők munkakörülményei

- A védőnők Stefánia programban dolgoznak.
- A személyi és tárgyi minimumfeltételek megfelelnek a 49/2004 ESzCsM rendeletben felsoroltaknak, kivéve az egészségügyi dokumentáció tárolása, amelynek egy része még mindig nem zárható iratszekrényekben, hanem dobozban van.

A jövőre vonatkozó javaslatok:

- A nyári szünet ideje alatt a nyári napközi lehetőségét továbbra is fontosnak tartanánk, a csellengő gyerekek számának csökkentése érdekében.

- Emellett tovább kell javítani a szakemberek közötti kommunikációt az esetek mielőbbi felderítése, valamint a családokkal végzett munka hatékonyságának javítása érdekében.

- A koraszülöttség illetve a halvaszülés jelentős részében szerepet játszott a dohányzás, ezért szükség lenne különösen a várandósok körében a dohányzásról való leszoktató programra. A várandósok számára, amit mi nyújtani tudunk: felvilágosítjuk őket a dohányzás okozta következményekre, dohányzási naplót adunk át nekik, Fagerström-féle nikotinfüggőségi tesztet töltünk ki velük, ajánlunk weboldalakat, ingyenesen hívható telefonszámot.

- Továbbra is növekszik a nem kötelező védőoltások beadásának száma, viszont a magasabb árkategóriája oltások a rosszabb szociális helyzetben lévők számára továbbra sem emelkedik. Itt említenénk a rotavírus-fertőzést, ami az enyhébb vagy súlyosabb kiszáradást okozó, hányással, hasmenéssel járó

betegség a gyermekek körében. Az oltásból 2 adag szükséges az élet első 24 hetében (darabja kb. 20 ezer Ft).

Illetve a meningococcus baktériumok okozta gennyes agyhártyagyulladás és vérmérgezés rendkívül gyors lefolyású, súlyos betegségek. A betegség számos esetben még ma is halállal végződik. Ebből az oltóanyagból (Bexsero) életkortól függően több oltás is szükséges (darabja kb. 30-32 ezer Ft).

A jövőben szeretnénk, ha legalább ezek az oltóanyagok kedvezményesebb áron lennének elérhetőek, esetleg önkormányzati támogatást kapnának a rászorulóknak.

Kérem a Tisztelt Bizottsági tagokat, Képviselő Asszonyokat és Urakat a beszámoló elfogadására.

Sátoraljaújhely, 2023.05.09.

Lukács Márta sk.

Csoportvezető Védőnő

Határozati javaslat:

**Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete
.../2024. (...) határozata
a Védőnői Szolgálat 2023. évi munkájáról szóló beszámoló elfogadásáról**

Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete döntött arról, hogy a Védőnői Szolgálat 2023. évi munkájáról szóló beszámolóját az előterjesztésben foglaltak szerint **elfogadja.**